

Na venkovské škole máme děti stále hodné

Obrázky ze života učitelky Marie Lukáškové z Panenského Týnce

Základní škola v Panenském Týnci oslavuje 15. září sedmdesátiny. S její existencí je úzce spjat také život paní učitelky Marie Lukáškové, která zde vyučuje od roku 1973, tedy od chvíle, kdy dokončila Pedagogickou fakultu v Ústí nad Labem.

„Pocházím ze Žerotína. Maminka bývala lesní dělnice, potom dělnice v ČKD ve Slaném, ani tatínek nebyl učitel. Pro učitelskou práci mne nadchli až moji učitelé, zejména pan učitel Václav Lapka, který v Panenském Týnci nastoupil v roce 1955, učil 1. a 2. třídu, v 60. letech se stal ředitelem a nedávno oslavil devadesátiny. Skvělá byla i paní učitelka Svatuše Šroubková, která zde učila 27 let. Chodila jsem jí pomáhat, když jsem studovala na gymnáziu. Nezapomenutelný byl pan učitel Josef Maleček, který zde působil celý život, v roce 1990 se stal na 12 let ředitelem.

Do školy se mnou chodily mé dvě mladší sestry. Když bylo málo prostorů, tak jsme se učili také v požární zbrojnici. Když jsme se v zimě po odpolední směně vraceli domů do Žerotína, byla

už tma. A my se báli, že potkáme nějakého úchylníka, dneska by se řeklo pedofil. Kluci byli vyzbrojeni špendlíky a pro případ nebezpečného setkání nosili po kapsách kameny. Inu, tenkrát jsme uvažovali trochu jinak.

Mám aprobaci češtinu a dějepis, ale učila jsem všechno možné. Také fyziku, výtvarku, občanku, pracovní vyučování, dokonce jeden rok i ruštinu. Jestliže bylo potřeba, učila jsem dva roky i na 1. stupni. Když jsem začínala, ve třídách tenkrát bylo hodně dětí, kolem třiceti. Dnes dětí ubývá, rodiče, kteří pracují v Lounech, nově i v průmyslových zónách, dojíždějí do města a vozí si děti s sebou do školy do Loun.

Zda jsou dnes žáci jiní? Řekla bych, že na naší venkovské škole máme děti stále hodné, a to i na druhém stupni. A i když

zlobí, morálně zkažení nejsou, v naprosté většině z nich dřímá dobré jádro. Snažíme se udržovat lidové zvyky, ať už masopust nebo otvírání studánek u kostela sv. Blažeje. Novodobé trendy nás ale také zasáhly, od roku 1990 probíhá ve školní družině, kterou vede paní vychovatelka Miroslava Šubrtová, volba Miss. Mimochoďem i na oslavách školy vystoupí vsokolovně spohádkou žáci, kteří navštěvovali dramatický kroužek.

Řadě spolužáků a spolužaček jsem učila děti. Od útlého dětství byla moje nejlepší kamarádka Zdenka. Od té jsem dostala nedávno vynadáno. Trávila zde nedaleko tří neděle na chatě, ale já to nevěděla. „To ses nemohla ozvat, víš jak bych byla šťastná, kdybys ti mohla pomoci s přípravami?“ - vyčítala mi.

Moje děti nešly v mých stopách - asi jsem jim to učitelování tak trošku znechutila. U nás byla škola vždy na prvním místě. Dcera v dětství říkala, že bude inspektorka a kluk si jeden čas

prál být ministrem školství. Dnes o tom nechťejí ani slyšet.

Loni jsem měla devátou třídu, teď budu mít po kolegovi osmáky, celkem 13 žáků. Pokud si někdo myslí, že mít méně žáků je úleva, není tomu tak. Když chcete dělat

práci podle nejlepšího svědomí, tak rozdíl není. Mnohdy jsem za tu hodinu víc uhoněna, než když jsem měla ve třídě před 20 lety pětatřicet dětí. Tehdy nezbyvalo nic jiného než učit převážně frontálně. Dneska se děti usta-

vičně hlásí: „Paní učitelko, pojďte mi poradit“.

A stěžují si i děti: „Je to špatný, je nás tady málo a pořad jsme vyvolávání“. Já se tomu usmívám, ale dokážu je pochopit. Žák na venkovské škole je pořád na očích, a proto nemá tolik příležitostí dopustit se velkých průsvihů. Někteří by se ve městě v přeplněných třídách úplně ztratili, jiní se chytli nevhodné party, to tady nehrozí. Myslím, že ke staru vidím jinak, více výchovněji a praktičtěji.

Na většinu svých spolužáků a žáků mohu být právem hrdá. V 60. letech, kdy se zvedla pedagogická úroveň školy, se z řady absolventů stali učitelé, inženýři, lékaři. Měli jsme i výborného sportovce Bronislava Bechyňského. Řada žáků zastává významné funkce. Ale i když potkávám své žáky - řemeslníky, mám krásný pocit, že na tyto pracovitě, poctivě kluky může být škola právem také pyšná.“

Připravila Alla Balkovská

Přispějte na opravu úlovické kaple

Před 100 lety se Oulovičtí rozhodli, že si uprostřed návsi u rybníčku postaví svoji kapličku. Bylo to za starostování

svatého Antonína Paduánského věnoval sedlák Lapka. Na penězích se vybralo 520 zlatých. S pracemi a úpravami pomáhali

V roce 1908 byla kaple vysvěcena biskupem Královéhradeckým Josefem Doubravou, který poželhal Oulovickým za to, že si svépomocí udělali tento svůj malý svatostánek uprostřed vesnice. V kapli je zvláštní akustika, vynikající prostor pro malé koncerty a zpěvy. Po opravě vnitřních i vnějších stěn, střechy a zvoničky se zde mohou konat koncerty pěveckých souborů.

Spolek pro obnovu Ročova se snaží kapličku v Úlovické opravit. Náklady na opravu a nátěr fasád se odhadují na 25 000 Kč, celkové náklady včetně výměny střechy na 140 000 Kč. Bu-

dou hrazeny z darů místních občanů a sponzorských darů podniků. Hlavním sponzorem je T-Mobile, který podpořil akci částkou 99 500 Kč, dále přislíbil 10 000 Kč i Městy Ročov. Ke dni 28. srpna se spolku podařilo od občanů získat 16 700 korun.

Obracíme se tímto i na vás o finanční příspěvek. I vy můžete pomoci prací nebo finančním příspěvkem. Číslo účtu spolku: 153 113 188/0300, IČO: 6929 2302, podrobné informace: <http://sweb.cz/Spolek.Rocov/>
Za spolek předem děkuje
Ing. arch. Karel Chlouba
a Milena Liptáková

Úlovická kaplička na počátku minulého století. Foto zapůjčeno laskavostí Mileny Liptákové.

Dvacetiletá VOSA

Vytváří ono zvláštní ovzduší tvůrčí tolerance

Na podzim letošního roku oslavuje volné sdružení amatérských výtvarníků z Loun 20. výročí svého vzniku. Toto výtvarné sdružení vzniklo 26. listopadu 1987 při tehdejší Střediskové kulturnímu zařízení Luna Louny. Garantem vzniku byla ředitelka SKZ paní Alexandra Suková. Sdružení založili společně tři výtvarníci a to Mgr. Josef Zika, Václav Krejcar a Luděk Dvořák. Jako název pro toto sdružení zvolili VOSA, což je zkratka volného sdružení amatérů. Vosa /Vespula vulgaris – vosa obecná/ se pak časem stala i jakýmsi symbolem tohoto sdružení.

Hlavním zásadou VOSA se stala realizace výtvarné činnosti jako koníčka, při respektování rozmanitosti prací svých členů. Byl zamítnut jednotný výtvarný názor. V únoru roku 1988 pak do sdružení VOSA vstoupilo dalších 10 výtvarníků a začala pravidelná činnost. Od roku 1990 vyvíjí VOSA samostatnou činnost. V současné době má VOSA celkem 25 aktivních členů, včetně všech tří zakladatelů. Během 20 let se však průběžně ve sdružení vystřídal 86 osob.

Většina těch, kteří byli na počátku činnosti VOSA jsou členy dodnes. Mezi výtvarníky, kteří byli i jsou nyní členy VOSA jsou nejen malíři z Loun a lounského okresu, ale také z Prahy, Tachova, Chomutova a Ivančic. Členy sdružení byli i výtvarníci ze Slovenska a Ruska. Během své činnosti zorganizovala VOSA již 19 let-

ních výtvarných soustředění, na kterých bylo postupně vytvořeno kolem 1200 obrazů. V průběhu 20 let uspořádala VOSA celkem 30 společných výstav. Jednou ze společných výstav byla i v roce 1999 velká výstava v Poslanecké sněmovně parlamentu České republiky, kde VOSA vystavovala jako první z amatérských výtvarných sdružení. Dále členové v tomto období uskutečnili více než 80 individuálních výstav a to jak na území České republiky, tak například v SRN, Švýcarsku, Holandsku a Francii.

Dvacáté výročí svého vzniku završuje výtvarné sdružení VOSA společnou výstavou v lounském divadle Jaroslava Vrchlického. Zahájení této výstavy bude 10. září v 18 hodin a výstava potrvá až do 1. listopadu. Krásné motto, které VOSA neustále používá, vymyslel jeho bývalý

člen Mgr. Antonín Hlušík. „Vosismus je životní postoj, světový názor, filozofie nadání a víra vyvolených. Nemá začátku ani konce, nejsou v něm lepší ani horší. Vosistní technika kladení barev obohacuje naše vní-

mání o výrony prožitků, s nimiž si nevíme rady, které tady ale jsou a vytvářejí kolem nás ono zvláštní ovzduší tolerance, ono prazvláštní blahodárné VOSMO.“

Luděk Dvořák, předseda Sdružení VOSA

Luděk Dvořák ukazuje atributy amatérského sdružení.

cesta za zdravím

■ Připravuje Lékárna Na Široké, ulice Kosmonautů 2303, Louny, www.pilulka.com

☺ Kašel a jeho terapie – I. díl

Každého z nás už jistě více či méněkrát postihl kašel a s ním spojené další nepříjemnosti. Nemožnost odkašlat, noční nespání a následná tělesná únava. Vyzkoušíme každou léčbu. Od medikamentů přes zaručenou radu sousedky až po spolehlivé „babské“ recepty. Zejména maminky vědí o čem píší, když tato zdánlivá banalita postihne jejich ratolesti. Hlavně u dětí bychom kašel v žádném případě neměli podceňovat. Pojďme si vysvětlit, co to vlastně kašel je, odkud se bere a proč nás trápí, jaká jsou jeho úskalí a jak se s ním vypořádat.

☺ Kašel = obrana

Kašel je nejčastějším příznakem řady akutních i chronických onemocnění dýchacího ústrojí. Je to významná přirozená obrana, kterou organismus reaguje na podráždění v dýchacích cestách. Tudíž jeho úkolem je tyto dráždivé látky odstranit.

☺ Co může podráždit?

Třeba cizí těleso při jeho vdechnutí – tady musíme dávat velký pozor zejména u dětí. Dráždění v dýchacích cestách mohou způsobit i chemické látky (kouř, výpary rozpouštědel), prach, a také hlen, který ucpává dýchací cesty a tím následně ztěžuje dýchání.

☺ Podobry kašle

Než zahájíme léčbu, musíme znát charakteristiku kašle. Kdy začal, jak dlouho už trvá, jestli se jeho průběh nějak mění a za jakých okolností se objevuje. Například při mluvení nebo při ulehnutí, jestli ho vyvolává chladný vzduch, v kterou denní dobu se objevuje a jestli to nemůže být reakce na nové léky. Je suchý bez produkce hlenu anebo je možné vykašlání (v takovém případě bychom měli znát vzhled a množství hlenu)?

☺ Doba trvání potíží

Pokud kašel trvá méně než tři týdny – jedná se o akutní kašel. Ten provází obvyklá nachlazení a odeznívá-li stejně jako ostatní příznaky onemocnění, nemusíme se znepokojovat. Jestliže trvá déle než čtyři až pět týdnů, je to už chronická forma kašle. Pokud se objevuje samostatně bez jiných příznaků, je závažnější, přetrvává již výše zmíněnou delší dobu, objevuje se v určitou denní nebo noční hodinu, po větší námaze, v určitém ročním období, je třeba navštívit lékaře. Ten provede nezbytná vyšetření a rozhodne o dalším postupu. Tehdy totiž může být kašel projevem alergie, bronchitidy u kuřáků, ale i daleko vážnějších onemocnění.

☺ Suchý akutní kašel

Při suchém kašli nedochází k vykašlávání, je důsledkem podráždění sliznic. Ať už cizím tělesem, kouřením, alergickou reakcí nebo pouze překrvením

sliznice. Zhoršuje se v suchém a teplém prostředí a pacienta nesmírně obtěžuje a vyčerpává, zejména v noci. U dětí může vyvolat i zvracení. Suchý kašel je potřeba zpočátku tlumit léky tzv. antitusiky. Pro děti samozřejmě bez přídavku kodeinu (ty musí předepsat lékař a jsou vhodná pouze pro dospělé pacienty).

☺ Způsoby tlášení léky

Účinek antitusik můžeme popsat dvěma způsoby. První, centrální, snižuje dráždivost dechového centra v prodloužené míše. Tím výrazně zvyšuje práh dráždivosti kašle. Tento druh antitusik silně tlumí kašel, ale může též tlumit dýchací centrum. Tento nežádoucí účinek se projevuje hlavně u dětí, proto centrální antitusika u nich nepoužijeme. Pro dospělé jsou pouze na předpis (mohou způsobit návyk). Druhý způsob je periferní. Takovéto přípravky působí pouze a přímo v dýchacích cestách, kde tlumí a snižují dráždivost. Tyto látky tudíž netlumí dýchací centrum a nevedou k lékové závislosti a jsou volně prodejně. Jsou dostupné v několika lékových formách: sirupy a kapky (pro odporce chemie také bylinné) nebo i tablety. Oba druhy antitusik podáváme zpravidla jen několik dní.

☺ Důležitá vlhkost vzduchu

Kromě medikamentů si můžeme při léčbě suchého kašle pomoci i jinými způsoby – často podávat tekutiny (abychom zvlhčili suchou podrážděnou sliznici), pít bylinné čaje, vlhčit vzduch v místnosti – například dávat mokrý ručník na topení nebo v blízkosti pacienta, používat různé odpařovače na topná tělesa nebo zvlhčovací přístroje. Pacientovi můžeme pomoci také inhalací a u dětí je osvědčené zvýšení polohy na spaní, třeba podložením matrace nebo u menších dětí celé postýlky. Jinému typu kašle, při kterém dochází k vykašlávání hlenu, se budeme věnovat ve druhém dílu našeho tématu Cesty za zdravím.

Michaela Páková
farmaceutická asistentka